

Ενας Αρχιεπίσκοπος με διεθνές ποιμνίο

Η ζωή και το έργο του Αναστασίου των Τυράνων σε Αλβανία, Ελλάδα, Αφρική και η δυνατότητά του να ερμηνεύει το «Ακτιστο»

Του ΜΑΚΗ ΠΡΟΒΑΤΑ

Τον Νοέμβριο κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Πατάκι το βιβλίο «Αρχιεπίσκοπος Αναστάσιος πορευόμενος». Είναι ένα βιβλίο που έγραψα μαζί με τη Νατάσα Μπαστέα μέσα από τις συναντήσεις και τις συζητήσεις που είχαμε με τον Αναστάσιο στην Αθήνα και στα Τίρανα. Περιγράφει τη ζωή, αλλά κυρίως την πορεία και τη σκέψη του. Εδώ θα χρησιμοποιήσω το βιβλίο σαν μεγεθυντικό φακό για να γράψω για τον Αναστάσιο, τη μνήμη και τη εμπειρία μου από αυτόν. Ίσως έχει μια αξία την εποχή που ζούμε. Αλλιώςτε ο Μπόρκες έχει γράψει: «Από τα διάφορα εργαλεία που χρησιμοποιεί ο άνθρωπος το εκπληκτικότερο όλων είναι χωρίς καμία αμφιβολία το βιβλίο. Είναι το μόνο που είναι προέκταση της μνήμης και της φαντασίας του, ενώ όλα τα υπόλοιπα εργαλεία αποτελούν προέκταση του σώματός του».

Οι συναντήσεις

Η πρώτη συνάντησή μας, που ήταν και η πρώτη που τον έβλεπα ποτέ, έγινε στο Νέο Ψυχικό σε ένα μικρό διαμέρισμα μιας πολυκατοικίας, όπου μένει όταν έρχεται στην Ελλάδα. Επειτα από κάποια λεπτά, όταν είπαμε να ανοίξουμε τα κασετοφωνάκια για να αρχίσει η πρώτη καταγραφή για το βιβλίο, ένιωσα την υποχρέωση και του είπα: «Πριν ξεκινήσουμε θέλω να σας ομολογήσω ότι δεν είμαι θρησκευόμενος». Καθόμουν ακριβώς δίπλα του. Ακούμπησε το πάνω μέρος της παλάμης μου –που το είχα

Το βιβλίο για τον Αναστάσιο κυκλοφόρησε τον Νοέμβριο του 2021.

Αυτό που μπορώ να πω με βεβαιότητα είναι: Αν αυτό που κάνει ο Αναστάσιος δεν είναι άγιο, τότε τι είναι;

στο μπράτσο της καρέκλας – και μου χαμογέλασε χωρίς να κάνει κάποιο σχόλιο. Αυτή η πρώτη συζήτησή μας διήρκεσε δυόμισι ώρες. Όταν ήρθε η στιγμή να φύγουμε, έμεινα τελευταίος να τον αποχαιρετήσω. Με έπιασε με τα δυο του χέρια από το πρόσωπο και ακούμπησε το μέτωπό του στο δικό μου λέγοντας: «Πάμε, και ό,τι πιάσουν οι κεραιές μας». Ακολούθησαν αρκετές συναντήσεις στην Αθήνα και στα Τίρανα, δεκάδες συνομιλίες, κάποιες πολύωρες τηλεφωνικές λόγω πανδημίας. Σε όλες αυτές τις συνομιλίες, μου έκανε μεγά-

Ο αρχιεπίσκοπος Αναστάσιος ποτέ δεν ηθικολογεί, ούτε στέκεται ως κριτής ή δικαστής ανθρώπων ή καταστάσεων. Ακούει τον καθένα από το ποιμνίο του ξεχωριστά για οτιδήποτε θέλει να του πει.

λη εντύπωση πόσο καλά γνωρίζει τα θέματα που αφορούν την Ελλάδα, κοινωνικά και πολιτικά, και σε λεπτομέρειες που δεν το περιμένεις. Σε σχέση με τον Θεό και τη θρησκεία έχει μια εκπληκτική δυνατότητα να ερμηνεύει το «Ακτιστο». Και όσο πιο πολύ σου το ερμηνεύει τόσο σε κάνει να θαυμάζεις τον τρόπο του. Ποτέ δεν ηθικολογεί, ούτε στέκεται ως κριτής ή δικαστής ανθρώπων ή καταστάσεων. Αλλιώςτε, έχει πίσω του μια ζωή τόσο βιωμένη που αρκεί απλώς και μόνον να την περιγράψει ως μάρτυρας. Βρέθηκε στην Αλβανία το κα-

λοκαίρι του 1991 σε μια χώρα που επί χρόνια ήταν κλειστή, και το αθεϊστικό καθεστώς ήταν θανάσιμα εναντίον της θρησκείας. Οι ναοί που δεν είχαν γκρεμιστεί είχαν γίνει κέντρα διασκέδασης, εστιατόρια, μηχανουργεία, αποθήκες. Όλοι κι όλοι οι κληρικοί που είχαν απομείνει ήταν περίπου 20, όλοι τους ηλικιωμένοι και με πρόβλημα βιοπορισμού.

Τους υποδέχεται όλους

Στην Αλβανία πήγαμε δύο φορές, για να συνεχίσουμε τις συζητήσεις μας, αλλά κυρίως για να έχουμε μια εικόνα των χώρων

όπου κινείται. Συναντήμασταν μαζί του δύο φορές την ημέρα και πάντοτε στην Αρχιεπισκοπή, στο γραφείο του. Την πρώτη φορά που βρεθήκαμε στα Τίρανα, μείναμε και την Κυριακή, για να παρακολουθήσουμε τη θεία λειτουργία, την οποία ξέραμε ότι κάθε εβδομάδα είναι παρών και λειτουργεί ο ίδιος. Σε θεία λειτουργία είχα να βρεθώ από παιδί, όμως να πω ότι πήγα με τέρπαστο ενδιαφέρον. Εκεί συνάντησα μια πολύ ιδιαίτερη κατάσταση. Κατ' αρχάς, έψελνε μια καταπληκτική χορωδία από άντρες και γυναίκες ντυμένους ομοιόμορφα. Αργότερα μας είπαν ότι είναι η χορωδία που συνοδεύει την κλασική ορχήστρα των Τυράνων. Κυρίως όμως ήταν ένας μητροπολιτικός ναός γεμάτος από πιστούς όλων των ηλικιών, όπου όλοι ανεξαιρέτως συμμετείχαν στη λειτουργία, ήξεραν όλες τις ψαλμωδίες και τις έψαλλαν μέχρι τέλους. Ωστόσο, αμέσως μετά τη θεία λειτουργία, είναι που συμβαίνει κάτι, νομίζω, μοναδικό. Πολλοί από τους πιστούς, κυρίως οι γυναίκες και τα παιδιά, παραμένουν στον ναό. Ο Αναστάσιος, ύστερα από ανάπαυση περιπούμις ώρας, υποδέχεται τον κάθε ένα ξεχωριστά και τον ακούει για οτιδήποτε θέλει να του πει. Θέμα προσωπικό, υγείας, στιδήποτε. Και αυτό για όσο χρόνο απαιτηθεί, μέχρι να του μιλήσει και ο τελευταίος. Ενας Αρχιεπίσκοπος με πραγματικό ποιμνίο.

Και τη δεύτερη φορά που πήγαμε στα Τίρανα, παρακολουθήσαμε τη θεία λειτουργία και παρότι ήξερα πλέον τι θα δω, δεν έπαψε όλο αυτό να είναι ακριβώς

το ίδιο εντυπωσιακό και συγκινητικό. Αυτό που βίωσα από τις επαφές μας με τον Αναστάσιο είναι ότι η δημόσια και η ιδιωτική του εικόνα δεν έχουν καμία απολύτως διαφορά.

Στο Δυρράχιο

Στα δύο ταξίδια στην Αλβανία, επισκεφθήκαμε και διάφορα μέρη, όπως το Δυρράχιο, όπου ο Αναστάσιος έχει κάνει σπουδαία έργα. Πιστεύα ότι το να επισκεφθώ ένα ορφανοτροφείο ή ένα γηροκομείο, δεν θα μπορούσε να μου φέρει μια συγκίνηση πέρα από την αναμενόμενη για τέτοια μέρη. Όμως η πραγματικότητα που έχει δημιουργήσει εκεί ο κ. Αναστάσιος έχει μια εσωτερική θείκη φαντασμαγορία και είναι δύσκολο να μην την αντιληφθείς. Μέσα από το έργο του, η σκιά του απλώνεται σχεδόν σε ολόκληρη την Αλβανία.

Μαθαίνοντας για το έργο που έχει προσφέρει στη διάρκεια της ζωής του, στην Αφρική, στην Αλβανία, στην Ελλάδα και σε άλλα μέρη του κόσμου, και βλέποντας ένα μέρος αυτού του έργου από κοντά, αναπόφευκτα νιώθεις φοβερή συγκίνηση. Το συγκινητικό όμως δεν είναι απλώς το έργο του αυτό καθαυτό, είναι ότι το επιχείρησε. Και το έφερε εις πέρας. Αυτό που μπορώ να πω με βεβαιότητα είναι: Αν αυτό που κάνει ο Αναστάσιος δεν είναι άγιο, τότε τι είναι;

Ο Αρχιεπίσκοπος Αναστάσιος τον περασμένο Νοέμβριο συμπλήρωσε τα 92 του χρόνια. Το βιβλίο «Αναστάσιος, Πορευόμενος» κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Πατάκι.